

Vapaus valita toisin ry. 25.5.2026

Jukka Kekkonen

Oikeushistorian ja roomalaisen oikeuden professori, emeritus

Oikeusvaltion synty ja idea

Havaintoja ja kysymyksiä

Oikeusvaltion määrän väheneminen
2000-luvulla

Vahvimpien oikeusvaltioiden
mureneminen?

Oikeusvaltion periaatteiden vastaiset
hyökkäykset ja niiden murentaminen;

Mikä on muuttunut ja miksi?

Tarkastelu ei ole normatiivista!

Oikeusvaltion ja demokratian
kohtalonyhteys

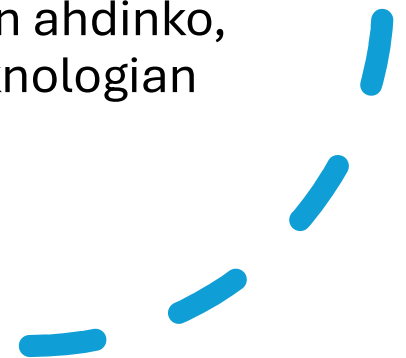

Oikeusvaltion historia

- Pitkä ja lyhyt historia
- Antiikin ajattelijat (Platon, Aristoteles)
- Roomalainen oikeus
- Magna Charta (1215)
- Rationaalinen luonnonoikeus (Grotius, Hobbes, Locke)
- Modernin oikeusvaltion synty: taustasyinä yksivallan, ja sääty-yhteiskunnan (feodalismien) aiheuttamat epäkohdat.
- Ranskan vallankumouksen (1789) merkitys

Moderni oikeusvaltio

- Pääperiaatteet: ylimmän valtiollisen vallan jakaminen, julkisen vallankäytön lakisidonnaisuus, perus- ja ihmisoikeudet, yhdenvertaisuuden periaate:
- Liberaalinen oikeusvaltio, demokraattinen oikeusvaltio, hyvinvointivaltio (Habermas);
- Ei suoraviivaista kehitystä, vaan yhteiskunnallisen kontekstin aiheuttamia muutoksia?
- Miksi se on “kriisissä”? Yhteiskuntapolitiikan käänne 1970- ja 1980-lukujen taitteessa: valta- ja varallisuuserojen kasvu, keskiluokan ahdinko, epävarmuuksien lisääntyminen, teknologian kehitys.
- Oikeistopopulismien nousu

Oikeusvaltion ideat ja niiden merkitys

- Onko toivoa?
- Miksi valtaa pitää jakaa, ei keskittää?
- Tietopohjainen päätöksenteko;
- Koulutus- ja sivistystaso;
- Jokaisen teon moraalinen merkitys (G.H. von Wight)